

Sygn. akt: III AUa 90/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka (spr.)

Sędziowie: SSA Anna Szczepaniak-Cicha

SSO del. Karol Kotyński

Protokolant: sekr. sądowy Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2013 r. w Łodzi

sprawy **A. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o przeliczenie emerytury,

na skutek apelacji A. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 6 listopada 2012 r., sygn. akt: VIII U 2590/12;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 90/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 maja 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił A. W. prawa do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem zeznań świadka.

W dniu 3 sierpnia 2012 roku odwołujący złożył pismo procesowe wnosząc o ponowne przeliczenie wysokości świadczenia od nowej podstawy wymiaru za okres od dnia 1 sierpnia 1971 roku do dnia 31 lipca 1979 roku przyjmując wysokość faktycznie wypłacanego wynagrodzenia na dowód czego załączył świadectwo pracy z dnia 31 lipca 1979 roku wystawione przez (...) Centralny Zw. Spółdzielni (...), (...) Ośrodek (...) w Ł., Zakład (...).

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 listopada 2012r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie. Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach: A. W. w okresie od dnia 1 sierpnia 1971 roku do dnia 31 lipca 1979 roku pracował w (...) i AS (...) w P. na stanowisku ślusarza w pełnym wymiarze czasu pracy. W dniu 31 lipca 1979 roku w/w pracodawca wystawił świadectwo pracy, w którym podał, że A. W. w okresie zatrudnienia w (...) i AS (...) w P. otrzymywał wynagrodzenie wg kat. IX -21,00 zł/godz. plus premię do 15%. Z wyżej wymienionego okresu nie zostały przekazane przez pracodawcę do zarchiwizowania ani kartoteki płacowe, ani angaże odwołującego, a Krajowy Związek Rewizyjny Spółdzielni (...) dysponuje jedynie kartotekami płacowymi z lat 1980-1991. W spornym okresie w (...) i AS (...) w P. razem z wnioskodawcą przez jakiś czas w jednej brygadzie pracował W. W. (1), który był zatrudniony na stanowisku ślusarza. Pracodawca w świadectwie pracy z dnia 31 sierpnia 1995 roku podał, że W. W. (1) otrzymywał w okresie zatrudnienia w (...) w Zakładzie Produkcji (...) w P. na stanowisku ślusarza

wynagrodzenie wg kat. IX -2,00 zł/godz. plus premię motywacyjno-zadaniową wg regulaminu oraz 58,5% dodatku za staż pracy. Zarobki W. W. (1) ze spornego okresu zostały rozpatrzone na podstawie druków Rp -7. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w przypadku W. W. (1) w latach 1971 -1979 w okresie zatrudnienia w (...) w Zakładzie Produkcji (...) w P. wynosiła: 1971 rok- 41.317, 93 zł, 1972 rok -46.772,29 zł, 1973 rok- 49.441,00 zł, 1974 rok -54.928, 00 zł, 1975 rok -49.443,00 zł, 1976 rok -53.522,00 zł, 1977 rok -56.958,00 zł, 1978 rok -73.784,00 zł, 1979 rok -65.587,00 zł. Decyzją z dnia 2 lutego 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał wnioskodawcy emeryturę. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych od 1980 roku do 1999 roku wybranych z całego okresu ubezpieczenia, ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru w wysokości 87,50%. W. W. (1) złożył w charakterze świadka zeznania o wykonywaniu pracy przez odwołującego w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadek nie podał jednak wysokości wynagrodzenia ani własnego, ani wnioskodawcy. W dniu 4 czerwca 2012 roku A. W. złożył wniosek o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem minimalnego wynagrodzenia w jednostkach gospodarki społecznej za brakujące lata w najkorzystniejszym wariantcie. Decyzją z dnia 13 czerwca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przeliczył wnioskodawcy emeryturę od dnia 17 stycznia 2011 roku, tj. od daty, od której przyznano świadczenie poprzez uwzględnienie w podstawie wymiaru najniższych wynagrodzeń za lata kalendarzowe, za które nie udokumentowano wysokości wynagrodzeń. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek z 20 lat kalendarzowych od 1979 roku do 1999 roku wybranych z całego okresu ubezpieczenia, ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru w wysokości 88,17%. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne. Wskazał, że na podstawie zeznań wymienionego świadka nie było możliwości ustalenia wysokości wynagrodzenia jakie w spornym czasie otrzymywał odwołujący. Świadek zeznał bowiem, że nie pamięta ile lat i w jakim okresie pracował razem z wnioskodawcą oraz, że nie wie jakie wynagrodzenie otrzymywał wnioskodawca. Zarobki świadka ze spornego okresu zostały rozpatrzone na podstawie druków Rp -7. Sąd Okręgowy powołał się na treść art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. nr 162 z 1998 r., poz. 1118 ze zm.) oraz art. 15 w/w ustawy. Podniósł, że trafnie organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 30 sierpnia 2012 roku wskazał, że zgodnie z treścią art. 15 ust. 2a w/w ustawy jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Sąd okręgowy, powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, że w postępowaniu sądowym wysokość wynagrodzenia może być dowodzona wszelkimi środkami wskazanymi w kodeksie postępowania cywilnego. Nie jest wykluczone też ustalenie wysokości wynagrodzenia przy pomocy zeznań świadków. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy dopuścił dowód z zeznań świadka W. W. (1), a także przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dokumentacji emerytalnej odwołującego i w/w świadka związanej ze spornym okresem, co pozwoliło w sposób wszechstronny przeanalizować zasadność żądania A. W.. Przeprowadzenie tych dowodów było konieczne z uwagi na to, że nie zachowała się ze spornego okresu dokumentacja płacowa odwołującego, ani też jego angaże z lat 1971-1979. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził, w sposób nie budzący wątpliwości, że odwołujący w spornym okresie pracował w (...) i AS Zakładzie (...) w P. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarza. Ze świadectwa pracy odwołującego wystawionego w dniu 31 lipca 1979 roku oraz ze świadectwa pracy z dnia 14 maja 1991 roku wynika, że we wskazanym okresie wynagrodzenie wnioskodawcy było określone stawka godzinową i, że otrzymywał wynagrodzenie wg IX kat. zaszeregowania - 21,00 zł/godz. oraz premię do 15%. W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony materiał dowodowy nie pozwalał jednak na ustalenie wysokości zarobków rzeczywiście otrzymanych przez wnioskodawcę w latach 1971-1979. Sąd Okręgowy zważył, że przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Wysokość wynagrodzenia, którego pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, co do zasady nie może być wyliczana hipotetycznie., w szczególności w oparciu o wysokość wynagrodzenia uzyskiwanego przez współpracowników, chyba że przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności konkretnej sprawy dopuszczalne jest uznanie, że ubezpieczony uzyskiwał wynagrodzenie co najmniej w takiej wysokości, jaka wynika z dokumentacji płacowej osoby. Jednakże takich dowodów odwołujący w toku całego postępowania w niniejszej sprawie jednak nie przedstawił. W szczególności nie można było ustalić rzeczywiste wysokości zarobków odwołującego w spornym okresie w oparciu o zeznania

świadka W. W. (1) oraz dokumentację znajdującą się w aktach emerytalnych tego świadka. Nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Nie jest też rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Ustawowym wymogiem jest wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Apelację od powyższego wyroku wniósł A. W. domagając się uchylenia w całości wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi i ponownego obliczenia podstawy wymiaru emerytury, przyznania świadczenia w wyższej kwocie, przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem faktycznie wypłaconych wynagrodzeń za okres od 1971 roku do 1979 roku, ustalonych na podstawie zeznań świadków, domagając się przyjęcia do wyliczenia zarobków wskazanych świadków, którzy pracowali razem z nim. W uzasadnieniu podniósł, że wnosząc, że dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy nieodzowne jest ustalenie, czy podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w poszczególnych latach kalendarzowych, przypadających w okresie od 1971 roku - do 1979 roku kształtowała się na poziomie wyższym, aniżeli przyjęta kwota obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, tak jak przyjął to ZUS. Wskazał, że Sąd pomimo że został wyposażony w uprawnienie dopuszczenia dalszych jeszcze nie wskazanych przez żadną ze stron dowodów, z tego prawa nie skorzystał, przerzucając ciężar tego dowodu na stronę. Ponadto zarzucił pozbawienie go praw słuźnie nabytych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu albowiem Sąd Okręgowy wydał trafne rozstrzygnięcie.

Zgodnie z treścią art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227, ze zmianami) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,

2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,

3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

A. W. wnosząc aby przeliczyć pobieraną przez niego emeryturę. W odwołaniu żądał aby ustalić wysokość jego wynagrodzenia z zeznań świadków (nie podając ani okresu ani świadków), natomiast w piśmie procesowym z dnia 2 sierpnia 2012r. domagał się aby przyjąć, że w całym okresie od 1 sierpnia 1971r. do 31 lipca 1979r. zarabiał tyle ile zostało wskazane w świadectwie pracy z dnia 31 lipca 1979r. W apelacji natomiast zawarł wniosek aby przeliczyć emeryturę przy uwzględnieniu faktycznie wypłaconych wynagrodzeń za okres 1971-1979. Jedynie zatem w piśmie z dnia 2 sierpnia 2012r. ubezpieczony sprecyzował swoje żądanie. Ani w odwołaniu, ani w apelacji nie wskazał w jakiej wysokości otrzymał faktycznie wynagrodzenie w okresie od 1 sierpnia 1971r. do 31 lipca 1979r., choć w apelacji wniósł o uwzględnienie tych właśnie wynagrodzeń.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, że nie pozwala on na przyjęcie, że w okresie od 1 sierpnia 1971r. do 31 lipca 1979r. A. W. zarabiał więcej niż przyjął to organ rentowy, a mianowicie więcej niż minimalne wynagrodzenie w j.g.u. Niewątpliwie z zeznań jedyne go zaofiarowanego przez wnioskodawcę świadka, W. W. (1), nie wynika wysokość faktycznie otrzymanego przez wnioskodawcę wynagrodzenia w spornym okresie. Świadek jednoznacznie zeznał, że nie pamięta ile zarobił wnioskodawca. Wysokości wynagrodzenia w spornym okresie nie sposób też ustalić na podstawie świadectwa pracy. W świadectwie tym pracodawca wpisał, że A. W. zarabiał 21 zł. na godzinę, jednak brak jakichkolwiek dowodów pozwalających na ustalenie od kiedy taka stawka obowiązywała. A tylko w takim wypadku stawka ta mogłaby być podstawą obliczenia wynagrodzenia. Ponadto nie sposób ustalić wynagrodzenia ubezpieczonego w wysokości wynagrodzenia W. W. (2). Po pierwsze dlatego, że porównując wynagrodzenia ubezpieczonego i W. W. (2) z okresu późniejszego tj. 1981-1984 (W. W. (2) złożył do organu rentowego zaświadczenie o wynagrodzeniu na druku (...) za okres od 1971r. do 31.08.1995r.) dochodzi się do wniosku, że A. W. zarabiał mniej niż W. W. (2). To ustalenie nie pozwala zatem przyjąć, że w spornym okresie osoby te zarabiałły tyle samo. Skoro bowiem w latach bezpośrednio następujących po spornych wnioskodawca nie zarabiał tyle co świadek, to uprawnione jest twierdzenie, że i w spornych latach jego wynagrodzenie nie było równe wynagrodzeniu świadka. Po drugie z wyjaśnień A. W. złożonych na rozprawie apelacyjnej wynika, że w spornym okresie on i świadek pracowali w akordzie. Oznacza to, że wysokość wynagrodzenia uzależniona była od ilości przepracowanych godzin, a to z kolei prowadzi do oczywistego wniosku, że wysokość wynagrodzenia pracowników akordowych różniła się, nawet jeśli był to akord zespołowy. Z tych też przyczyn niemożliwe było ustalenie wysokości wynagrodzenia A. W. otrzymanego w okresie od 1.08.1971r. do 30.04.1991r. w wysokości innej niż minimalne wynagrodzenie w j.g.u.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Wysokość wynagrodzenia, którego pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, co do zasady nie może być wyliczana hipotetycznie oraz, że nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione.

Stawiając Sądowi Okręgowemu zarzut, że Sąd pomimo, że został wyposażony w uprawnienie dopuszczenia dalszych jeszcze nie wskazanych przez żadną ze stron dowodów, z tego prawa nie skorzystał, przerzucając ciężar tego dowodu na stronę, apelujący nie wskazał przeprowadzenia jakich to dowodów Sąd zaniechał i co takiego jeszcze powinien Sąd uczynić aby dokonać ustaleń zgodnych z wolą odwołującego. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na, a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. Ustawowym wymogiem jest wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Wobec braku uzasadnienia zarzutu, że wyrok pozbawia go praw słusznie nabytych, Sąd Apelacyjny nie może się do niego ustosunkować i dokonać jakiegokolwiek jego oceny, zatem pozostaje on bez rozpoznania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc apelację oddalił.